הלכה · משנה תורה · מפרשים · ציוני מהר״ן · ספר אהבה

ציוני מהר"ן על משנה תורה, הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה

רבי נחום אש

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ציוני מהר"ן על משנה תורה, הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה

רבי נחום אש

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ציוני-מהרן-על-משנה-תורה-הלכות-תפילין-ומזוזה-וספר-תורה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה יא 4
פרק ו 4
הלכה א 4
הלכה ט 4

פרק א

הלכה יא

ומזוזה אינה צריכה העבדה לשמה. כ' הכ"מ כבר נשאל רבינו ע"ז מחכמי לוניל והשיב כו', ועי' בתוס' במנחות דף מ"ב ע"ב ד"ה תפילין יש להם בדיקה, פירש בקונטרס בחסרות ויתירות ואפ"ה אין נקחין אלא מן המומחה שמא לא עיבדן לשמן אבל ספרים ומזוזות לא בעי עיבור לשמן. וכן פ' הרמב"ם דמזוזה לא בעי לשמה, ולא פירש מנא ליה, ושמא מהכא ע"ש, ועיין בירושלמי פ"ג דיומא ה"ו עור שעיבדו לשם קמיע מותר לכתוב עליו מזוזה רשב"ג אוסר ועי' בש"ך שם שהעתיק את דברי רבינו בכאן וכ' ולא מצאו לו ראיה, ולפי הנמצא כתוב בתשובתו לחכמי לוניל גם ממנו נשכח טעמו, אבל לפי דברי הירושלמי ראייתו מבוררת דפסק כת"ק דרשב"ג ע"ש:

פרק ו

הלכה א

עשרה תנאין יש בבית ואח"כ יתחייב הדר בו לעשות לו מזוזה וכו' ויהיו לו דלתות. ובהשגות כ' הראב"ד ז"ל שיהיו לו דלתות לא נאמר וכו', ועי' בכ"מ שהעתיק מה שהשיב רבינו בעצמו ע"ז, ועיין במ"ר דברים פ"ו מהו כי לוית חן אר"פ ב"ח לכל מקום שתלך המצות מלוות אותך כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך אם עשית לך דלת המצות מלוות אותך שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך וכו', ומשמע כדעת רבינו דאינו חייב עד שיהא בו דלת, וע"ש בחי' רש"ש, ועי' ב"ב דנ"ג ע"ב הבונה פלטרין בנכסי הגר ובא אחר והעמיד להן דלתות קנה מ"ט קמא ליבני בעלמא הוא דאפיק, וכ' התוס' שם דלא חזיא לדירת קבע כ"ז שאין בה דלתות, ואולי משם למד רבינו זה:

הלכה ט

סוכת חג בחג ובית שבספינה פטורין מן המזוזה כו'. מש"כ ובית שבספינה לא נדע מקורו, עיין טור ביו"ד סי' רפ"ו ובב"ח שם ובחי' הגר"א ביו"ד שם סעיף י"א סקי"ב. אבל יש להביא מקור נאמן לדברי רבינו מדברי הירושלמי סוף מס' מגילה, תפילין ומזוזה מי קודם שמואל אמר מזוזה קודמת ר"ח אמר תפלין קודמין, מ"ט דשמואל שכן היא נוהגת בימים טובים ובשבתות, מ"ט דר"ח שכן היא נוהגת במפרשי ימים והולכי מדברים ע"כ, ומוכח מכאן דמזוזה אינה נוהגת בשום צד במפרשי ימים אף בבית שבספינה, דאי בלא בית בשום מקום אינו חייב, וגם דכמו דלשמואל דס"ל דמזוזה קודמת משום שנוהגת ביו"ט ובשבתות אבל תפילין לעולם אינו נוהג ביו"ט ושבת, ה"נ לר"ח דתפילין קודמין

משום שנוהגין במפרשי ימים אבל מזוזה לעולם אינו נוהגת במפרשי ימים, ומוכח דגם בית שבספינה פטור, ומכאן הוא מקור דברי רבינו: [השמטה] ועי' באהלות פ"ח מ"ה דס"ל לר"י דבית שבספינה אינו מביא את הטומאה דל"ה אהל קבוע ואנן קי"ל דלא כר"י כמ"ש רבינו בפי"ג מהל' ט"מ ה"ו ומוכרח לכאורה דגם זה חשיב קבוע ועי' גם בתוספתא דשבת פי"א דבתים שבספינה חייבים בעירוב וכ"פ הרמ"א באו"ח סי' שס"ו סעי' ב' והמג"א בסי' ש"ע סק"ב כתב דסוכת החג בחג אינו חייב בעירוב ולמד זה מהא דיומא דף י' דסוכת החג בחג אינו חייב במזוזה וה"ה דאינו חייב בעירוב וא"כ לדעת התוספתא דבית שבספינה חייב בעירוב משמע לכאורה דחייב גם במזוזה, ועי' בהגרע"א באו"ח שם סי' שס"ו סעי' ב' ועי' עירובין דף נ"ה ע"ב אלו שמתעברין עמה כו' ואלו שאין מתעברין עמה כו' והבית שבספינה, אולם לפי פירש"י שם וכ"כ המג"א בסי' שצ"ח סק"י אין מזה ראיה לענין מזוזה ע"ש. ועי' בנגעים רפי"ב דבית שבספינה אינו מיטמא בנגעים אבל בר"מ ובר"ש שם כתב הטעם דכתיב בבית ארץ אחוזתכם דבעינן שיהיה מחובר בארץ ע"ש שהביאו כן מהתו"כ, ועי' סוכה דף כ"ג בעושה סוכתו בראש הספינה דר"ג פוסל דסוכה דירת קבע בעינן ור"ע מכשיר דסוכה ל"ב אלא דירת עראי ומשמע דבית שבראש הספינה ל"ה קבוע אולם הא שם מיירי רק באינו יכול לעמוד ברוח מצויה דים אבל ביכולה לעמוד ברוח מצויה דים לכ"ע הו"ל קבוע ע"ש ברש"י וי"ל בכ"ז וקצרתי: [עד כאן]: